

KS. PIOTR KANDEFER

DIAKONIA LITURGII

Diakonia liturgii zajmuje miejsce centralne pośród innych diakonii w Ruchu Światło–Życie. W *Statucie Międzynarodowej Diakonii Ewangelizacji Światło–Życie*, zawierającym najbardziej dojrzałą koncepcję duchowości Ruchu, jej posługa została określona przez Założyciela poprzez odniesienie do miejsca liturgii w życiu Kościoła. Ks. F. Blachnicki napisał: „Diakonia liturgii stoi w służbie liturgii i w ogóle formacji liturgicznej wiernych, aby w ten sposób osiągnąć takie umiłowanie i sprawowanie liturgii w duchu odnowy, aby ona faktycznie stawała się źródłem i szczytem życia Kościoła (KL 10) oraz ośrodkiem życia lokalnych wspólnot Kościoła”¹ Można by więc, na podstawie takiej koncepcji diakonii liturgii, spróbować określić jej posługę – poprzez pewną analogię do diakonii jedności w Ruchu – jako spełnianie posługi diakonii jedności w liturgii.

I. POJĘCIE „DIAKONIA LITURGII”

Aby zyskać jasne rozumienie pojęcia „diakonia liturgii”, trzeba najpierw odnieść się do terminów „diakonia liturgiczna” i „diakonia w liturgii”. Określenia „diakonia liturgii” i „diakonia liturgiczna” bywają używane przez ks. F. Blachnickiego zamiennie. Ponieważ są one podobne do określeń „diakonia w liturgii” lub „służba liturgiczna”, zdarza się, że są mylone. Termin „służba liturgiczna” jest bowiem określeniem zespołu wiernych, duchownych i świeckich, podejmujących stale lub czasowo specjalne zadania (posługi – diakonie) w zgromadzeniu liturgicznym. Tak więc diakonię w liturgii

Ks. dr PIOTR KANDEFER – wykładowca liturgiki w WSD w Przemyślu, moderator diecezjalny Ruchu Światło–Życie; adres do korespondencji: ul. Zamkowa 3, 37-700 Przemyśl; e-mail: pkandfer@przemysl.opoka.org.pl

¹ [F. Blachnicki]. *Międzynarodowa Diakonia Ewangelizacji Światło–Życie. Projekt statutu*. [Krościenko 2001] s. 18.

podejmuje kapłan przewodniczący zgromadzeniu, inni kapłani, diakoni oraz ustanowieni urzędowo akolita i lektor. Oprócz nich posługę liturgiczną pełnią wierni dopuszczeni do posług przy ołtarzu, czyli ci, którzy są wyznaczeni do noszenia krzyża, świec, kadzidła, chleba, wina i wody, oraz nadzwyczajni szafarze Komunii świętej. Za służbę liturgiczną należy uznać także dopuszczonych do czytania Słowa Bożego i podawania intencji modlitwy wiernych oraz psalterystę, kantora i komentatora. Diakonię w liturgii podejmuje kierownik chóru i scholi, grający na instrumentach, zwłaszcza organista, i śpiewacy tworzący scholę lub chór liturgiczny. Posługę taką pełni też, zgodnie z *Ogólnym Wprowadzeniem do Mszału Rzymskiego* (OWMR), zakrystianin i ten, kto zbiera kolektę, oraz wierni, którzy dbają o porządek w zgromadzeniu liturgicznym. Szczególną diakonię pełni ceremoniarz, który ma dbać o to, aby liturgia była sprawowana w sposób godny, w odpowiednim porządku i pobożnie zarówno przez duchownych, jak i przez wiernych świeckich²

Posługi liturgiczne, które nie są własnymi czynnościami duchownych, mogą być pełnione przez wiernych, którzy zostali odpowiednio przygotowani, wybrani i dopuszczeni przez proboszcza lub rektora kościoła. Tak więc diakonii w liturgii nie mogą pełnić osoby przypadkowe, lecz jedynie ci, którzy cieszą się odpowiednimi do pełnienia danej posługi charyzmatami i zostali dopuszczeni do pełnienia tych funkcji³

Na podstawie powyższych stwierdzeń można wnioskować, że tego rodzaju posługa jest wyjątkową posługą w Kościele. Nie można jednak uważać jej za zarezerwowaną tylko dla zamkniętej grupy osób. Dlatego należy podejmować wysiłki zmierzające do odpowiedniego uformowania wiernych, którzy po rozeznaniu swoich charyzmatów mogliby odpowiednio wypełniać posługi w zgromadzeniu liturgicznym. Takie właśnie zadanie podejmuje diakonia liturgii⁴

² *Ogólne Wprowadzenie do Mszału Rzymskiego* nr 98-107.

³ Tamże nr 108

⁴ Trzeba już tutaj wspomnieć, jakimi kryteriami, według ks. F. Blachnickiego, należy kierować się przy przydzielaniu poszczególnych funkcji w zgromadzeniu liturgicznym. Ks. Blachnicki pisał: „Należy wybierać do tych funkcji [posługi w liturgii] ludzi najlepiej przygotowanych w oazie, bo ważniejsze jest wzorowe i piękne wykonanie liturgii niż wzgląd na danie możliwości do ćwiczeń czy do aktywizacji grup” (F. Blachnicki. *Oaza Nowego Życia pierwszego stopnia. Podręcznik*. Lublin 1996⁷ s. 64). Takie ustawienie priorytetów w doborze osób zdalnych do diakonii w liturgii wskazuje, iż nie każdy może i powinien ją podejmować. Należy jednak widzieć ją jako najbardziej zaszczytną spośród wszystkich diakonii podejmowanych we wspólnocie. Takie rozumowanie jest implikowane soborowym wskazaniem, że żadna z dziedzin działalności kościelnej nie dorównuje liturgii, która jest czynnością w najwyższym stopniu świętą.

Termin „diakonia liturgii” należy więc rozumieć jako wspólnotę, która pomaga pozostałym wiernym dobrze uczestniczyć w liturgii i spełniać we właściwy sposób powierzone im w liturgii posługi. O takiej właśnie diakonii mówi Sługa Boży, przedstawiając strukturę diakonii Ruchu. „Diakonia Liturgii stanowi zaplecze dla formacji liturgicznej i realizacji odnowy liturgii, w której Ruch – zgodnie z Konstytucją o Liturgii – widzi «źródło i szczyt» życia Kościoła”⁵

Biorąc pod uwagę takie rozumienie diakonii liturgicznej, spośród wymienionych w WOMR posług należałoby wyodrębnić i podkreślić szczególnie posługę ceremoniarza, jako odpowiedzialnego za całość celebracji liturgicznej, oraz kierownika scholi lub chóru – jako odpowiedzialnego za ukształtowanie liturgii od strony muzyki i śpiewu liturgicznego. Mówiąc o diakonii liturgii w Ruchu Światło–Życie, będziemy brali pod uwagę właśnie to ścisłe znaczenie tego terminu.

II. DIAKONIA LITURGII A RUCH ŚWIATŁO–ŻYCIE.

Posługa Diakonii Liturgii w Ruchu Światło–Życie dotyczy tego wszystkiego, co będzie pomagało uczestnikom oraz w realizacji programu, którego istotny element określa siódmy krok ku dojrzałości chrześcijańskiej: „Liturgia, szczególnie eucharystyczna, jest uprzywilejowanym miejscem spotkania z Chrystusem w Duchu Świętym, znakiem objawiającym i urzeczywistniającym tajemnicę Kościoła-wspólnoty oraz źródłem i szczytem jego życia; dlatego chcę zawsze jak najpełniej w niej uczestniczyć, a moim zaszczytem i radością jest służba w zgromadzeniu liturgicznym według wszelkich zaleceń soborowej odnowy liturgii”⁶ Tak więc diakonia liturgiczna będzie podejmować potrójną posługę, a mianowicie: prowadzenie formacji uczestników ku właściwemu rozumieniu natury liturgii i jej miejsca w życiu Kościoła i Ruchu Światło–Życie, pomoc we właściwym uczestnictwie w liturgii oraz wprowadzanie we właściwe pełnienie posług liturgicznych.

Realizacja celu posługi diakonii liturgicznej dokonuje się w ramach formacji Ruchu Światło–Życie, którego korzenie tkwią przecież w formacji służby liturgicznej. Pierwsze rekolekcje Oazy Dzieci Bożych były organizowane przez Sługę Bożego ks. F. Blachnickiego jako forma pracy duszpaster-

⁵ [F. Blachnicki]. *Oaza Rekolekcyjna Diakonii Ruchu Światło–Życie*. [Lublin] 1995³ s. 130.

⁶ F. Blachnicki. *Pomoce formacyjne do kroku 7: Liturgia*. W: *Dziesięć kroków ku dojrzałości chrześcijańskiej*. Red. I. Chłopkowska. Krościenko [nad Dunajcem] 2000 s. 160.

skiej z ministrantami. Należy tutaj stwierdzić, że formacja podstawowa Ruchu Światło-Życie dla młodzieży szkół średnich i dzieci jest niczym innym jak formacją służby liturgicznej, a więc tych wszystkich, którzy podejmują jakiegokolwiek posługi w zgromadzeniu liturgicznym. System formacji deuterokatechumenalnej jest bowiem wbudowany w opracowany przez Sługę Bożego dziesięcioletni system formacyjny służby liturgicznej i bez brania pod uwagę tego założenia formacja deuterokatechumenalna na poziomie dziecięco-młodzieżowym traci swoje podstawy. Założeniem podręcznika Oazy Dzieci Bożych było opracowanie rekolekcji zamkniętych dla ministrantów. Pierwszy stopień, przeżywany w grupach młodzieżowych, którego tematyka jest skoncentrowana na Słowie Bożym, ma w swoim programie przewidzianą w ramach szkoły liturgicznej formację w zakresie funkcji lektora i komentatora⁷ Drugi stopień oazy dla młodzieży, którego tematyka osnuta jest wokół tajemnicy liturgii jako miejsca wyzwalającej obecności Chrystusa w znakach, ma wykształcić w uczestnikach takie rozumienie liturgii i pokazać właściwy model celebracji, aby po powrocie do rodzinnych parafii mogli być animatorami zgromadzenia liturgicznego.

Jeśli przeanalizujemy program formacji oazowej dla studentów, dorosłych i dla rodzin, to zobaczymy, że nie jest on już tak ściśle związany z formacją służby liturgicznej. Niemniej jednak w zasadniczej dla formacji podstawowej realizowanej we wspólnotach studentów i osób dorosłych drodze dziesięciu kroków ku dojrzałości chrześcijańskiej jako siódmy realizowany jest cytowany już wyżej krok dotyczący liturgii, w którego końcowej fazie czytamy: „[...] moim zaszczytem i radością jest służba w zgromadzeniu liturgicznym według wszelkich zasad soborowej odnowy” Tak więc skoro służba liturgiczna określana jest jako „zaszczyt i radość”, wnioskujemy, że – po pierwsze – nie każdy formowany w Ruchu może i powinien podejmować diakonię w liturgii. Jest to niewątpliwie wynik postawionego w WOMR założenia, mówiącego, że do posług liturgicznych mają być dopuszczeni wierni posiadający odpowiednie predyspozycje i dobrze przygotowani. Z drugiej strony określenie „zaszczyt i radość” wskazuje, że każdy formowany w Ruchu powinien, o ile to możliwe, dążyć do tego, aby podejmować posługę w liturgii.

W tym miejscu jawi się też problem formacji liturgicznej i diakonii liturgicznej w Domowym Kościele. Temat ten wymaga szerszego opracowania. My sformułujemy tu jedynie pewne nasuwające się spontanicznie wnioski. Po pierwsze, to właśnie rodzina – jako domowy katechumenat – spełnia

⁷ Tenże. *Oaza Nowego Życia pierwszego stopnia* s. 64.

najlepiej diakonię liturgiczną wobec swoich dzieci, jest bowiem środowiskiem, w którym – poprzez świadectwo słowa i życia rodziców w odniesieniu do liturgicznego życia Kościoła – ma miejsce pierwsza mistagogia w celebrowane misterium Chrystusa. Należy też zwrócić uwagę na rolę tzw. liturgii domowej, kształtowanej według ceremoniału rodzinnego, który poprzez celebracje w gronie rodziny manifestuje liturgię organicznie złączoną z życiem osoby i wspólnoty, stanowiącej źródło i szczyt życia chrześcijańskiego. Diakonia liturgiczna w domu uczy właściwego rozumienia znaków liturgicznych, w których uobecnia się skutecznie misterium zbawienia człowieka. W zasadzie bowiem tylko rodzina może nauczyć, co znaczy wspólnota posiłku przy stole, dzielenie się chlebem, przebaczenie, choroba.

Oprócz tego posługa w liturgii podejmowana przez małżonków i rodziców przełamuje zgubny stereotyp, który przy posłudze ołtarza widzi jedynie dzieci i młodzież. Rozbrzmiewający w liturgii głos zaślubionych w małżeństwie ukazuje oblubieńczy wymiar aktualizującej się w liturgii miłości Boga do człowieka.

Tak to pierwszy cel diakonii liturgicznej, którym jest formacja do właściwego rozumienia liturgii, realizowany jest w całej formacji Ruchu Światło-Życie we wszystkich jego gałęziach. Nie można wyobrazić sobie pracy w oazach bez formacji do liturgii i przez liturgię. Można także stwierdzić, iż na pewno w pewien sposób cały Ruch poprzez realizację programu podejmuje diakonię liturgii.

III. ZADANIA DIAKONII LITURGICZNEJ

Dla zrealizowania określonego wyżej celu posługi diakonii liturgii w Ruchu Światło-Życie potrzebna jest jej stała, twórcza obecność wbudowana organicznie w całość pracy Ruchu. Tak więc najpierw diakonia liturgiczna podejmuje posługę w czasie rekolekcji wakacyjnych. Najważniejszą w rekolekcjach wakacyjnych posługą diakonii liturgicznej wydaje się być posługa animatora zgromadzenia liturgicznego, czyli ceremoniarza. W jego gestii leży codzienne przygotowanie liturgii eucharystycznej i innych celebracji od strony treści i formy. Diakonia liturgii jest też odpowiedzialna za przeprowadzanie tzw. szkoły liturgicznej. Zajęcia te obejmują na Oazach Dzieci Bożych katechezę liturgiczną połączoną z ćwiczeniami, ukazującą piękno i wielkość liturgii, wprowadzającą w świadome, czynne i owocne w niej

uczestnictwo⁸ W Oazie Nowego Życia stopnia podstawowego zajęcia szkoły liturgicznej obejmują sukcesywne wprowadzenie w znaki, z którymi spotykamy się w liturgii, oraz omówienie udziału wiernych w celebracjach⁹ Szkoła liturgiczna na Oazie Nowego Życia stopnia pierwszego dla młodzieży, choć ma w zasadzie koncentrować się na formacji ku pełnemu i właściwemu uczestnictwu w liturgii z pozycji członka zgromadzenia, podejmuje wprowadzenie w pełnienie posługi lektora i komentatorki. Szkoła liturgiczna na stopniu drugim obejmuje materiał teoretyczny wprowadzający w teologię liturgii oraz materiał praktyczny, którego opanowanie pozwala na podejmowanie funkcji animatora zgromadzenia liturgicznego w parafii i na rekolekcjach.

Diakonia liturgii podejmuje także posługę w pracy rocznej. Wyraża się ona głównie w organizacji rejonowych i diecezjalnych dni wspólnoty w ciągu roku od strony liturgii, podejmowanie posługi we wspólnotach parafialnych, szczególnie w czasie rekolekcji ewangelizacyjnych¹⁰ Członkowie diakonii prowadzą część zajęć w szkole animatora, przygotowują i animują kręgi liturgiczne, czyli spotkania, w czasie których dokonuje się przygotowanie uczestników do celebracji liturgicznych.

IV. FORMACJA DIAKONII LITURGII

Realizacja tych celów wymaga najpierw pogłębionej formacji liturgicznej osób, które realizują swoją posługę w Ruchu jako diakonia liturgiczna. Został już wstępnie opracowany czteroletni schemat formacji, który jest ciągle udoskonalany i uzupełniany¹¹ Czteroletnia formacja diakonii liturgicznej obejmuje formację ogólną i specjalistyczną. W ramach formacji ogólnej chodzi o głębsze wniknięcie w rozumienie charyzmatu Ruchu Światło–Życie jako drogi prowadzącej do chrześcijańskiej dojrzałości, czyli świętości. Czteroletnią pracę w tym względzie wyznaczają hasła: Światło–Życie, Nowy Człowiek, Nowa Wspólnota, Nowa Kultura. Pomocą służą ze-

⁸ S. Szczepaniec. *Wprowadzenie w świat liturgii. Szkoła liturgiczna w Oazie Dzieci Bożych I stopnia*. Kraków 1999.

⁹ Zob. *Szkoła liturgiczna w Oazie Nowego Życia stopnia podstawowego*. [Druk na powielaczu. Bmrv.].

¹⁰ F. Bła chnicki. *Ewangelizacja według planu Ad Christum Redemptorem*. [Krościenko nad Dunajcem] 1988 s. 85-86.

¹¹ Por. M. Ostrowski. *Formacja diakonijna. Projekt*. [Bmrv.] 1996; S. Szczepaniec. *Rok wstępny. Duchowość Światło–Życie*. Kraków 1996; t e n ż e. *Rok drugi. Nowa Wspólnota*. Lublin 1991.

szyty „Duchowość Światło–Życie”, zawierające odpowiednie medytacje wpisane w rok liturgiczny z podkreśleniem dwu cykli: Wcielenia i Odkupienia. Drugim nurtem jest formacja specjalistyczna. Jej schemat wzorowany jest na cyklu wykładów liturgiki w uczelniach katolickich: rok wstępny – liturgika fundamentalna, rok I – Eucharystia, rok II – inne sakramenty i sakramentalia, rok III – rok liturgiczny. Każdy rok pracy obejmuje: indywidualne medytacje i studium, spotkania w grupach, udział w dziesięciodniowych lub czterodniowych rekolekcjach specjalistycznych. Rekolekcje te stanowią rekapitulację przeżyć całego roku formacji¹² Pomoc stanowią ukazujące się sukcesywnie „Zeszyty Diakonii Liturgicznej Ruchu Światło–Życie”, zawierające materiały do przeprowadzania spotkań i katechez bądź przeznaczone do indywidualnej lektury. W każdym zeszycie materiał podzielony jest na trzy części: pierwsza zawiera materiał do studium, druga – wzory medytacji i spotkań formacyjnych na temat liturgii, trzecia – propozycje spotkań, które mogą być przeprowadzone przez członków diakonii z dziećmi, młodzieżą i dorosłymi. Szczególnie godna uwagi jest trzecia część zeszytu, która ukazuje konkretną posługę diakonii na rzecz odnowy liturgicznej¹³

V. WNIOSKI

Istnienie i praca diakonii liturgicznej Ruchu Światło–Życie świadczy o ciągłym zaangażowaniu Ruchu w odnowę liturgiczną. Porządkując charyzmaty istniejących w parafiach ruchów, niektórzy właśnie w posłudze nie tyle liturgicznej, co na rzecz liturgii widzą specyficzny charyzmat Ruchu Światło–Życie¹⁴ W ciągle istniejącym w Ruchu pragnieniu jedności to właś-

¹² S. Szczepaniec. *Uwagi o formacji diakonii liturgicznej*. „Biuletyn Diakonii Liturgicznej Ruchu Światło–Życie” 5: 1996 s. 3-8.

¹³ Dotąd ukazały się następujące „Zeszyty Diakonii Liturgicznej”: S. Szczepaniec. *Co to jest liturgia*. Kraków 1996; tenże. *Co to jest diakonia liturgiczna*. Kraków 1995; tenże. *Liturgia dziełem Trójcy Świętej*. Kraków 1995; W. Kosmowski. *Przygotowanie do liturgii*. Kraków 1995; I. Skrzypczyk. *Milczenie w liturgii*. Kraków 1995; S. Szczepaniec. *Postawy liturgiczne*. Kraków 1995; T. Powichrowski. *Gesty liturgiczne*. Kraków 1996; J. Świegoń. *Amen w liturgii*. Kraków 1996.

¹⁴ S. Szczepaniec. *Pytanie o charyzmat Ruchu Światło–Życie*. Lublin 1990. Autor porządkuje w pewien sposób trzy najczęściej spotykane w naszych parafiach ruchy: Światło–Życie, Odnowę Charyzmatyczną i Neokatechumenat. Każdemu z tych ruchów przydziela – mając na uwadze tzw. charyzmat początku, czyli specyficzną genezę każdego ruchu – pewną posługę we wspólnocie parafialnej. W tym porządkowaniu posługuje się obrazem świątyni. I tak Ruch Światło–Życie jest umieszczony najbliżej ołtarza, podejmuje posługę na rzecz liturgii i odnowy liturgicznej, Neokatechumenat podejmuje posługę poza murami świątyni, peł-

nie diakonii liturgicznej przypada troska o to, aby Eucharystia stawała się coraz bardziej czytelnym znakiem jedności Ruchu i Kościoła, w którym Duch Pana wzbudza liczne chryzmaty i porządkuje je posługą urzędu biskupa.

W takim kontekście konieczne wydaje się zintensyfikowanie posługi diakonii liturgii we wszystkich gałęziach Ruchu – począwszy od Oazy Dzieci Bożych, poprzez Domowy Kościół aż po formację kapłanów w Unii Kapłanów Chrystusa Sługi. Nieprzypadkowo bowiem Ruch zrodził się we wspólnotach służby liturgicznej. Nie sposób pominąć zaangażowania Założyciela w pracach nad wprowadzaniem soborowej wizji liturgii i jej miejsca w Kościele, nie może też pozostać bez echa fakt kierowania przezeń Krajowym Duszpasterstwem Służby Liturgicznej i Instytutem Formacji Pastoralno-Liturgicznej. To właśnie historia i świadectwo posługi Sługi Bożego F. Błachnickiego pozwala jaśniej widzieć miejsce diakonii liturgicznej w Ruchu Światło-Życie.

Najlepszym podsumowaniem tego, co zostało tu powiedziane o roli diakonii liturgicznej w ruchu oazowym, będą słowa Sługi Bożego: „Wśród ruchów posoborowej odnowy Kościoła trudno jest znaleźć drugi podobny ruch, który tak zdecydowanie byłby zorientowany na liturgię i jej odnowę jak Ruch Światło-Życie. Trudno też byłoby znaleźć ruch, któryby tak jednoznacznie i zdecydowanie zaakceptował reformę soborową liturgii jak nasz ruch. Naszym programem jest wierne zrealizowanie tej postaci liturgii, jaką nam dał II Sobór Watykański, bo w tym dziele przede wszystkim widzimy wielkie działanie Ducha Świętego w naszych czasach”¹⁵

BIBLIOGRAFIA

- [Błachnicki F.] Międzynarodowa Diakonia Ewangelizacji Światło-Życie. Projekt statutu. [Krościenko nad Dunajcem 2001].
- [Błachnicki F.]: Oaza Rekolekcyjna Diakonii Ruchu Światło-Życie. [Lublin] 1995³
- Błachnicki F.: Podręcznik Oazy Nowego Życia drugiego stopnia. Krościenko 2000³
- Ewangelizacja według planu *Ad Christum Redemptorem*. [Krościenko] 1988.
- Oaza Nowego Życia pierwszego stopnia. Podręcznik. Lublin 1996⁷

niąc swoje szczególne posłannictwo do będących poza Kościołem. Odnowa w Duchu Świętym stoi niejako pomiędzy wiernymi, przenikając wszelkie posługi ożywiającym tchnieniem modlitwy. Por. t e n ż e. *Charyzmat Ruchu Światło-Życie. Odpowiedź na pytanie*. Lublin 1991; t e n ż e. *Seminarium diakonii parafialnej*. Lublin 1991.

¹⁵ F. Błachnicki, *Podręcznik Oazy Nowego Życia drugiego stopnia*. Krościenko 2000³ s. 52-53.

- Podręcznik Oazy Nowego Życia drugiego stopnia. Krościenko 2000³
- Pomoce formacyjne do kroku 7: Liturgia. W: Dziesięć kroków ku dojrzałości chrześcijańskiej. Red. I. Chłopkowska. Krościenko 2000 s. 54-63.
- Szczepaniec S.: Pytanie o charyzmat Ruchu Światło-Życie. Lublin 1990
- Wprowadzenie w świat liturgii. Szkoła liturgiczna w Oazie Dzieci Bożych I stopnia. Kraków 1999

THE DEACONSHIP OF LITURGY

Summary

The liturgical deaconship in the objective meaning is one of the services undertaken by the Light-Life Movement, originated by God's Servant Rev. Franciszek Blachnicki to serve the revival of the Church according to the spirit of the Vatican Council II. The liturgical deaconship is also, in an objective meaning, the definition of the community that exists within the Light-Life Movement and undertakes services connected with the liturgical life of the community.

The liturgical deaconship will undertake a triple service, that is, conducting formation of its members for a proper understanding of the nature of liturgy and its place in the life of the Church and the Light-Life Movement; assistance in a proper participation in liturgy; and introduction to the proper performance of liturgical services. It should be stated that the basic formation of the Light-Life Movement for secondary school pupils and for children is nothing but formation of liturgical service, which means formation of all who undertake any services in a liturgical community. The system of deutero-catechumenal formation is built into a ten-year formative system of the liturgical service worked out by F. Blachnicki and it becomes groundless on the child-youth level if this assumption is not taken into consideration.

Realization of these aims first requires a deepened liturgical formation of the people who realize their service in the movement as liturgical deaconship. The plan of this formation is now being devised. A four-year plan of formation has been initially worked out and it is being constantly improved and complemented.

Translated by Tadeusz Karłowicz

Słowa kluczowe: Ks. Franciszek Blachnicki, posługi liturgiczne, mistagogia, formacja liturgiczna.

Key words: Rev. Franciszek Blachnicki, liturgical services, mystagogy, liturgical formation.